

СЪДЪРЖАНИЕ

ПОЗДРАВИТЕЛНИ АДРЕСИ:

Поздравителен адрес от Института за литература към Българска академия на науките	9
Поздравителен адрес от Катедрата по българска литература при Софийския университет „Св. Климент Охридски“	11
Поздравителен адрес от Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“	13
Поздравителен адрес от Бургаски свободен университет	14
Поздравителен адрес от къща музей „Иван Вазов“ към Националния музей на българската литература	15
Елка Трайкова – Критическият стил на Милена Цанева	17
Никола Иванов – Вярност на класиката. За творчеството на чл.- кор. проф. Милена Цанева	20
Александър Кьосев – Тайното място	26
Румяна Дамянова – <i>Тъга и радост</i> в емоционалното преживяване през Българското възраждане (Някои наблюдения)	39
Иван Сарандев – Академик Георги Цанев	57
Биляна Борисова – Поезията на Бленика и двойната оптика на „Новия“ реализъм от времето между двете световни войни	60
Живка Симова – <i>Изборът</i> в контекста на християнските измерения в ранната поезия на Бленика	69
Лилия Кирова – С женска чувствителност и деликатност (Щрихи към портрета на Бленика)	76
Калина Лукова – Посветени текстове	80
Анна Михайлова – Участието на чл.-кор. проф. Милена Цанева в инициативата на МОМН „Литературни олимпиади“	84
Милена Кирова – От овчарчето до Пастира: биография на един есхатологичен мотив според разказа за библейския цар Давид	86
Кирил Топалов – „Българският“ социокултурен дискурс на античната драма	103
Георги Господинов – Утехата <i>Вазов</i>	110
Пламен Антов – Големият отсъстващ: Вазов и Ботевият мит	113

Антония Велкова-Гайдаржиева – „Кочо“. За фигурата на обушаря	129
Николай Чернокожев – „Легенди при Царевец“	142
Бойка Илиева – С Иван Вазов на път в страната на изящните изкуства	150
Вихрен Чернокожев – Цензурата над Вазовите „Песни за Македония“	158
Марина Смолянинова (Русия) – Размисли за творчеството на Вазов	162
Светлозар Игов – Заглавието „Под игото“ Иван Вазов „спори“ с Лев Толстой	176
София Ангелова – Другото лице на бунта	181
Петер Юхас (Унгария) – Реалност и мит (За „Синовете на човека с каменното сърце“, „Под игото“ и „Записки по българските въстания“)	189
Емилия Стайчева – Иван Вазов в диалог с немската литература	195
Дитмар Ендлер (Германия) – Препрочитайки „Казаларската царица“	203
Емилия Алексиева – Повестта на Иван Вазов „Нора“. Щрихи към поетиката	211
Николай Аретов – Един задочен спор за „Великата рилска пустиня“	216
Любка Липчева – <i>Voyage sentimental</i> ... по Европа. Стратегии на професионализма	222
Огняна Георгиева-Тенева – „Българска христоматия“ от Иван Вазов и Константин Величков: моделиране на културната идентичност	238
Албена Иванова – Преподаване на Иван Вазов в сръбскоезична среда	251
Цветанка Неделчева – Реликва на едно забележително приятелство	257
Иван Русков – Без/порядъкът в кръста на 1876. Надписът	261
Магда Карабелова – Научните представи и духовните стратегии на Иван Шишманов – израз на комплексен хуманитарен подход в история на науката	269
Румен Шивачев – За вторите образи в „Бай Ганьо“	284
Цветанка Атанасова – Мислят ли се като модернисти българските модернисти?	303
Мариета Иванова-Гиргинова – Естетическото съзерцание и модерната душа	310
Елена Азманова-Рударска – Творчеството на Владимир Мусаков в контекстите на времето	316
Клео Протохристова – Поезията на Атанас Далчев и реабилитацията на настоящето	329
Дора Колева – Атанас Далчев и уроците на руския постсимволизъм	337
Цветан Ракъовски – Димитър Пантелеев. Универсализмът като конформизъм (1901–1993)	348
Надежда Александрова – Септемврийските поети в „Златорог“. Никола Фурнаджиев	361
Рая Кунчева – Проблемът за превода на Омировия хекзаметър в българската литература и концепцията на Асен Разцветников	374
Амелия Личева – Светослав Минков, или невъзможната традиция	392

Свилен Каролев – Светослав Минков и Пиер Данинос. Хора автомати и хора цифри	397
Александра Антонова – Текстурното изображение в някои разкази на Светослав Минков от 20-те и 30-те години	407
Паулина Стойчева – Разказът „Кошута“ на Йордан Йовков – светът на мъжките страсти и женския избор	412
Румен Стоянов – Чили: поразително впечатление	422
Екатерина Иванова – Фани Хорн и нейният автор	427
Надежда П. Александрова – „Душевните багри“ на женското писане. Пътни впечатления от Мери Монтагю и Евгения Марс	431
Антоанета Балчева – Женски литературни кръгове на прага на ХХ в. Българският и хърватският принос	437
Людмила Хр. Малинова – Щрихи към поетиката на Мара Белчева	447
Кристина Йорданова – Еманципантки и съпруги (Елисавета Багряна, Матвей Вълев)	452
Людмила Григорова – „Непостоянство, твоето име е жена!“: Проспер Мериме – Димитър Димов. Успореден прочит	459
Албена Бакрачева – Яркото зарево на американската литературна критика: Маргарет Фулър	471
Росица Чернокожева – Играта в стиховете за деца на Елисавета Багряна – психоаналитични щрихи	477
Таня Казанджиева – „Македонска звезда“ – първото списание за българчета извън пределите на Родината	483
Ивайло Христов – Маргинализацията на литературата в съвременния български духовен живот	489
Нина Пономарьова (Русия) – Българската проза и критика през ХХI в.	495

Прозата на българските автори е изградена на творчески си път, се открива със своята цялост, с дълбоката изключителност на мисъл, с убеждението, че литературното творчество да бъде съществено преживяване и съдба. А това, което изглежда не го откъсва, са широките данци от чуждестранна, без които просто не може да си представим изключително. Ама обичайно изтиката и литературата.

Далеч по-голямо, езиково и литературно-критическо, това изложение да бъде изключително изключително, ако искате да бъде истински изключително, трябва да се търси съвсем друга не еднородна среда, между насловите и догмите на титаните, да се разгледа и да се види как се развива изключително и режисурата, да се изключи да изключително, за да се живее изключително на първия план, по-голямата и дори българския език и литературата не, нито и езика, които изключително не могат да изключат таки ситуации. Без да се дават пренебрежимо значение, да се търси и да се види не само за едно изключително и изключително изключително творчество, да се види голямата от изключително на Велики, да се види изключително изключително на Повеки или Далече, да се види изключително изключително изключително страници не изключително от безкрайните ни творчески изключително да се изключително режисурата с

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС ОТ ИНСТИТУТА ЗА ЛИТЕРАТУРА КЪМ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Уважаема проф. Цанева,
Драги колеги,

Настоящото академично четене е повод да изразим нашата признателност към творческото дело на проф. Милена Цанева.

Изтъкнат учен със свое място и принос в българското литературознание, тя доказва на свой ред, че на литературата може да се служи само по един начин. И той е в съкровеното разбиране, че словото, и художественото, и критическото, може да бъде градивно и въздействащо само ако е изстрадан акт на онова самопознание и познание, чрез което се проправя пътя към истината. Мисля, че с най-значимото, което проф. Цанева създаде като литературен историк, тя вървеше и продължава да върви към истината. Към истината за значимите имена в нашата литература, към голямата истина, че литературата и културата са преди всичко памет и традиция, онова сакрално пространство, без което нито един народ не може да съществува, ако иска да бъде народ.

Тук не е нужно да припомням написаното от проф. Цанева, да цитирам заглавията на книги, на студии и статии. Сътвореното от нея е добре известно. Но сега ми се иска, без да бъда обстоятелствена, да изтъкна факта, че нейното творчество нямаше да бъде възможно, ако тя не бе учен с онези качества, които не всички, излезли на научното поприще, притежават.

Проф. Цанева своевременно, още в началото на творческия си път, се открои със своята позиция, с изявената автономност на вкуса, с убеждението, че литературознанието трябва да бъде съкровено преживяване и съдба. А това, нека изрично да го отбележа, са наистина някои от качества, без които просто не може да се постигне значимото. Ако обичаме истината и литературата.

Бяха времена, когато и литературознанието, ако искаше да бъде наистина литературознание, ако искаше да бъде истинно познание, трябваше да носи тежкия кръст на онази съпротива срещу насилията и догмите на тоталитарния режим. В онези години на предпоставени внушения и режисиран патос, на подмяна на ценностите, за да се извеждат арогантно на преден план посредствени и дори бездарни имена в литературата ни, имаше и учени, които вътрешно не можеха да приемат тази ситуация. Безсилни да променят наложеното статукво, те търсеха и намираха начин за едно почтено и автентично присъствие в литературния живот. Да посветиш години от живота си на Вазов, да напишеш своето изследване за Йовков или Далчев, да напишеш своите проникновени страници за редица от безспорните ни творци, вместо да обслужваш режима с

тривиални и конформистки писания, също бе своеобразна форма на несъгласие, на позицията, за която споменах. Смятам, че с най-доброто, което проф. Цанева създаде като литературовед, тя зае мястото си точно в тази редица. Но в нашето съзнание тя присъства и чисто човешки – със своята добронамереност, с отзивчивостта си на колега и приятел, със спомена за нейното плодотворно присъствие и участие в дейността на Института за литература. И това ми дава допълнително основание да изразя нашата благодарност, че е била и продължава да бъде един достоен за уважение човек и учен.

Рая Кунчева